

Prinsjesdag: de belangrijkste maatregelen voor de gehandicaptenzorg in 2020

Inleiding

In de begrotingen van VWS, SZW, OCW en Justitie is weinig terug te vinden over beleid en maatregelen die specifiek voor de gehandicaptenzorg bestemd zijn. Waar dit wel het geval is, gaat het om beleid dat eerder is ingezet, zoals het Programma Volwaardig Leven en het interdepartementaal onderzoek LVB. Ook beleid dat over meerdere sectoren in de zorg gaat, betreft vooral eerder aangekondigde maatregelen of continuering.

Nieuw is de aankondiging van VWS dat zij voor de zomer van 2020 komen met een contourennota voor de zorg, gericht op de betaalbaarheid en organiseerbaarheid van de zorg. Hierbij wordt gekeken hoe het zorgstelsel kan worden versterkt om aan de toekomstige zorgvraag in de regio te kunnen voldoen. Daarbij wordt ook gekeken naar de samenhang tussen de domeinen en de prikkels die daar nu een rol in spelen.

Overigens lijkt het hier vooral om de curatieve zorg en de zorg voor ouderen te gaan. De VGN vindt dat ook de gehandicaptenzorg op tijd moet gaan verkennen hoe we de zorg goed kunnen blijven organiseren, ook gezien de arbeidsmarktproblematiek.

Administratieve lasten

De minister benoemt het zorgbrede programma (Ont)Regel de zorg die uit een groot aantal deelplannen bestaat. De VGN neemt deel aan de plannen gericht op het sociaal domein en op de Wlz. Zo maken onder meer de schrapsessies die dit jaar worden georganiseerd hier deel van uit. We zijn echter van mening dat de minister hier meer moet doen dan er nu gebeurt, dit gezien de steeds toenemende in plaats van afnemende lastendruk die wordt gerapporteerd door zorgprofessionals. Boris van der Ham, voorzitter van de VGN, heeft hier op Prinsjesdag in het [VGN-persbericht](#) de aandacht voor gevraagd.

Arbeidsmarkt zorg

Zorgbreed komt er bovenop de eerder beschikbaar gestelde € 370 miljoen voor het aantrekken en opleiden van personeel, slechts € 50 miljoen euro extra voor het behoud van de zorgprofessionals.

Daarnaast is in 2020 € 17,5 miljoen beschikbaar voor het regionale arbeidsmarktbeleid via het [Actieprogramma Werken in de Zorg](#) en in het bijzonder voor de 28 regionale actieplannen aanpak tekorten (RAAT). Met een steeds grotere druk op de arbeidsmarkt én de krapte die we nu al zien voor bijvoorbeeld cliënten met EMB en LVB is echter meer nodig. Zoals voor vernieuwing in onderwijs met meer aandacht voor innovatie en technologie en meer modulair en flexibel opleiden. Daarnaast lezen we dat de overheid inzet van jobcarving en jobcrafting belangrijk vindt, maar we zien geen concrete acties om dit ook voor mensen met een beperking te stimuleren. Datzelfde geldt voor concrete stappen om de noodzakelijke toepassing van e-health of andere innovaties als oplossing voor de arbeidsmarktkrapte te implementeren.

Arbeidsmarkt voor mensen met een beperking

Het kabinet investeert de komende 2 jaar € 53 miljoen extra in een inclusieve arbeidsmarkt. Hiervoor heeft het kabinet een 'Breed offensief naar werk' ontwikkeld. Het breed offensief bestaat uit maatregelen zoals het vereenvoudigen van de loonkostensubsidie, het bevorderen van ondersteuning op maat en persoonlijke

ondersteuning. De bestemming van deze middelen wordt met de gemeenten besproken. Het wetsvoorstel waarin dit wordt geregeld, wordt dit najaar naar de Tweede Kamer gestuurd. Het is positief dat het kabinet extra investeert om meer mensen met een beperking naar werk te begeleiden. Maar ook in het creëren van veiligheid zodat zij terug kunnen vallen op hun uitkering als dat nodig is. Het is daarbij wel belangrijk dat de gehandicaptenzorg wordt betrokken bij de uitwerking van deze maatregelen. Zo kunnen drempels worden weggenomen die mensen belemmeren om de overstap te maken van dagbesteding naar (beschut) werk. En krijgen mensen de kans om een stap terug te doen als dit nodig is. Ook het komend jaar blijft de VGN hierop aandringen.

Daarnaast wordt het macrobudget voor de Participatiewetuitkeringen structureel met € 40 miljoen verhoogd. Dit geld is bedoeld voor een vrijlatingsregeling waarmee mensen die in deeltijd werken met loonkostensubsidie een deel van het verdiende mogen houden.

Naast deze positieve maatregelen is er ook een mogelijk negatieve maatregel voor het in dienst nemen van mensen met een beperking. Het Lage-inkomensvoordeel (LIV) wordt met ingang van 2020 gehalveerd van maximaal € 2.000 naar maximaal € 1.000 euro per jaar. Hierdoor geldt er één tarief voor alle werknemers die onder het LIV vallen. Ook het Minimumjeugdloonvoordeel (Jeugd-LIV) wordt daarom met ingang van 2020 gehalveerd en met ingang van 2024 afgeschaft. Dat is jammer omdat het daardoor minder aantrekkelijk om medewerkers rond het wettelijke minimumloon aan te stellen, zoals medewerkers met beperkingen.

Overige maatregelen arbeidsmarkt

Verlaging zelfstandigenaftrek ZZP'ers

Zelfstandigen zonder personeel hoefden over de eerste € 7.280,- geen winstbelasting te betalen. Deze zelfstandigenaftrek wordt met € 250,- per jaar verlaagd naar € 5.000,-. De VGN vindt dit positief omdat het daardoor voor medewerkers iets minder aantrekkelijk wordt om te kiezen voor het ZZP-schap. Door het verhogen van de arbeidskorting worden ZZP'ers in de komende drie jaren echter hiervoor gecompenseerd. Maar het is een eerste stap. De VGN vindt dat er meer maatregelen noodzakelijk zijn om het aantal ZZP'ers in de zorg terug te dringen, zoals het versterken van het werknemerschap.

Compensatie transitievergoeding na 2 jaar ziekte

Vanaf 1 april 2020 worden werkgevers gecompenseerd voor de transitie-vergoeding die zij moeten betalen bij ontslag van een twee jaar zieke werknemer. De regeling wordt met terugwerkende kracht ingevoerd. Voor 1 oktober 2020 dienen aanvragen voor compensatie van vergoedingen, betaald tussen 1 juli 2015 en 31 maart 2020, te zijn ingediend. De compensatie is afhankelijk van de hoogte van de betaalde transitievergoeding

Volwaardig leven

Ter verbetering van de zorg voor mensen met een beperking en een intensieve zorgvraag (en hun naasten) is in het programma 'Volwaardig leven' opgesteld. Hiervoor is in 2020 € 18,2 miljoen beschikbaar. Voor expertise over ernstig probleemgedrag kunnen zorgverleners terecht bij het CCE. Hier is € 12,6 miljoen voor beschikbaar.

LVB

In 2020 is € 0,5 miljoen beschikbaar voor maatregelen die naar voren komen uit het Interdepartementaal beleidsonderzoek 'Mensen met een LVB'. De resultaten van dit onderzoek en de vervolgacties worden eind 2019 bekendgemaakt.

Programma Onbeperkt meedoen

De uitvoering van het VN-verdrag voor mensen met een handicap is door VWS ondergebracht in het programma *Onbeperkt meedoen* (<https://www.vgn.nl/artikel/26752>). In 2020 wordt in dit kader onder meer een wetsvoorstel aangekondigd dat bij verkiezingen experimenten met hulp bij het stemmen

voor kiezers met een verstandelijke beperking mogelijk maakt, iets waarvoor de VGN zich met veel andere partijen al jaren voor inzet (<https://www.vgn.nl/artikel/27384>).

Kennis

VWS investeert in kennis, informatie en innovatiebeleid. Dit gebeurt via onderzoek en via het versterken van de kennisinfrastructuur van de langdurige zorg. Voor de gehandicaptenzorg zet de VGN zich hier volop voor in met haar integraal kennisbeleid (<https://www.vgn.nl/artikel/27956>).

Onderwijs en zorg

Zowel VWS als OCW vermelden eerder aangekondigde maatregelen om het passend onderwijs voor kwetsbare leerlingen te versterken. In de begroting van VWS zijn extra middelen voor onderwijszorgconsulenten en voor de ontwikkeling van doorlopende en ontwikkelingsgerichte zorgarrangementen voor kwetsbare jongeren opgenomen. De VGN maakt zich samen met andere partijen hier hard voor. (<https://www.vgn.nl/artikel/27304>).

Jeugd

Zoals al in mei bij de Voorjaarsnota bekend werd gemaakt, wil het kabinet in 2019, 2020 en 2021 € 1 miljard extra in de jeugdzorg investeren (<https://www.vgn.nl/artikel/27622>). Belangrijk is dat gemeenten dit extra geld daadwerkelijk inzetten voor jeugdhulp, wat gezien de financiële tekorten waarover veel gemeenten klagen nog maar de vraag is (<https://bit.ly/2mIZr8D>). Voor de verhoging van de leeftijd in gezinshuizen tot 21 jaar is er in 2020 € 6,1 miljoen beschikbaar voor gemeenten. Structureel is er € 11,4 miljoen beschikbaar.

Programma Inkoop en Aanbesteden Sociaal Domein

Om de praktijk van de inkoop beter aan te laten sluiten bij de aard van het sociale domein en de praktijk van de jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning is met gemeenten en aanbieders een [ondersteuningsprogramma](#) van en voor gemeenten en aanbieders ingericht. Voor dit meerjarige programma (2019–2021) is in 2020 € 3,9 miljoen beschikbaar.

Contracteerruimte Wlz

In de begroting is voor 2019 de eerder [aangekondigde](#) € 270 miljoen extra middelen opgenomen. Voor 2020 zijn geen wijzigingen ten opzichte van de voorlopige contracteerruimte.

Digitale gegevensuitwisseling in de zorg

VWS wil meer de regie nemen op het versnellen van digitalisering in de zorg. Hiervoor kiest VWS voor een programmatische aanpak, bestaande uit een zorgbreed programma 'Elektronische gegevensuitwisseling in de zorg' en een aantal sectorale versnellingsprogramma's. Voor de langdurige zorg is het programma [InZicht](#) ingericht, dat loopt van 2019 tot eind 2021. In 2020 is hiervoor € 26,4 miljoen beschikbaar. Daarnaast bereidt het ministerie wetgeving voor gericht op onder meer verplicht gebruik van uitwisselingsstandaarden. Ook wordt bekeken hoe leveranciers gebonden kunnen worden aan digitalisering in de zorg door het stellen van gedetailleerde technische eisen.

VGN ziet de aandacht voor digitale gegevensuitwisseling als bijdrage aan een betere kwaliteit van zorg en minder administratieve last voor zorgprofessionals. Wij zijn blij met de financiële bijdrage van VWS via de versnellingsprogramma's, maar voor een versterkte digitalisering in de zorg is de komende jaren veel meer geld en kennis nodig. Via onder meer onze deelname in het Informatieberaad Zorg en het programma InZicht zullen wij aandacht blijven vragen voor noodzakelijke investeringen op dit gebied.

Forensische zorg

Op het terrein van de forensische zorg worden geen grote beleidswijzigingen aangekondigd t.o.v. 2019. De in 2019 ingezette koers om ten alle tijde zicht te hebben op veiligheidsrisico's van veroordeelde gewelds- en zedendelinquenten wordt in 2020 voortgezet in het programma forensische zorg. Vanuit de meerjarenafspraken met de zorgbranches wordt de rol van de [Taskforce Veiligheid en Kwaliteit](#) o.l.v. Bas Eenhoorn gecontinueerd.

VGN ondersteunt de ingezette verbeteringen in de forensische zorg, maar is van mening dat bestendige verbetering van forensische zorg vereist dat er tarieven worden gehanteerd die ruimte bieden voor voldoende personeel, voldoende scholing en innovatie. Wij vinden het een gemiste kans dat verbetering van de tarieven niet als onderwerp is opgenomen in deze begroting.

Overhevelingen tussen domeinen

Voor de [geneeskundige zorg](#) van de Arts verstandelijk gehandicapten en de specialist ouderengeneeskunde, die voor mensen zonder Wlz indicatie per 2020 vanuit de Zvw wordt bekostigd, wordt € 15 miljoen overgeheveld uit de Wlz (subsidieregeling) naar de Zvw.

Voor [mobiliteitshulpmiddelen](#) wordt € 6,5 miljoen overgeheveld van de Wmo naar de Wlz (bovenbudgettair). Voor [roerende voorzieningen](#) wordt € 14,1 miljoen overgeheveld van de Wmo en de Zvw naar de Wlz.

Arduin

In de periode 2019-2022 wordt jaarlijks een bedrag van € 5 miljoen aan de onverdeelde WLZ-groeiruimte onttrokken voor de uitvoering van het herstelplan rond Arduin.

Kinderopvangtoeslag en Wlz (Wet langdurige zorg)

Het kabinet is van plan om het recht op kinderopvangtoeslag uit te breiden voor huishoudens waarin de ene partner werkt en de andere partner een permanente Wlz-indicatie heeft. De reden hiervoor is dat deze partner niet kan werken en soms ook niet in staat is om voor de kinderen te zorgen. Een positief voorstel dat veel leed en een hogere zorgbehoefte kan voorkomen. In het voorjaar van 2020 wordt een wetsvoorstel waarin dit wordt geregeld naar de Tweede Kamer gestuurd. Het is de bedoeling dat deze verruiming van de kinderopvangtoeslag op 1 januari 2021 ingaat.